

raad voor cultuur
raad voor cultuur
raad voor cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
postbus 61243
2506 AE Den Haag
telefoon +31(0)70 310 66 86
fax +31(0)70 361 47 27
e-mail cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
p/a de Algemene Rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

datum: 12 MEI 2004
uw kenmerk: C/S/04/263
uw brief van: 10 februari 2004
ons kenmerk: rc-2004.01072/3

onderwerp: Ontwerp-selectielijst archiefbescheiden over de periode vanaf 1997 voor de zorgdrager het Productschap Tuinbouw

Zeer geachte mevrouw Van der Laan,

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de bovengenoemde zorgdrager in de zin van de Archiefwet 1995, u heeft verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden over de periode vanaf 1997 voor de zorgdrager het Productschap Tuinbouw.

In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hierbij biedt hij u zijn bevindingen¹ aan.

2. De Raad heeft de ontwerplijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. De Raad adviseert u deze selectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 1997.

De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden in de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies mede beantwoord.

3. *Toetsing van procedurele aspecten*

§ 3.1. Ontwerplijst

Deze ontwerplijst is tot stand gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)

¹ Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad.

overheid, de zgn. Methode institutioneel onderzoek. Aan het ontwerp is een onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het rapport *Productschap Tuinbouw. Een institutioneel onderzoek naar het handelen van het Productschap Tuinbouw vanaf 1997* (z.p., 2002).

§ 3.2. Driehoeksoverleg

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg voor alle aanvragende zorgdragers was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft. Al ten tijde van het driehoeksoverleg is een historicus uitgenodigd om als externe deskundige aan de voorbereiding van de ontwerplijst mee te werken.

§ 3.3. Terinzagelegging

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in reacties.

4. Toetsing van inhoudelijke aspecten

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerplijst (§ 4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (§ 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (§ 4.3).

§ 4.1. De reikwijdte van de ontwerplijst

De ontwerplijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen over de periode vanaf 1997, waarvan de neerslag valt onder de archiefwettelijke zorg van bovengenoemde zorgdrager.

De Raad heeft veel waardering voor het feit dat het Productschap Tuinbouw zich serieus kwijt van zijn archiefwettelijke verplichtingen door een selectielijst op te stellen. Toch meent de Raad te moeten opmerken dat het opstellen en doen vaststellen van deze lijst door een enkele zorgdrager niet wenselijk is. Ter bevordering van kwalitatief goed en doelmatig archiefbeheer en omwille van de efficiëntie van de vaststellingsprocedure, acht de Raad het noodzakelijk dat de vaststellingsprocedure van een selectielijst door zoveel mogelijk betrokken zorgdragers tegelijk wordt ingezet.

§ 4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur. Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria constateert de Raad dat als zodanig de criteria uit 1997 zijn gebruikt, die niet formeel zijn vastgesteld. De Raad heeft vernomen dat het Nationaal Archief zo goed als klaar is met de invoering van de historisch maatschappelijke analyse, een systematische controle op het historisch belang van (gebeurtenissen op het) beleidsterrein en de daarbij behorende archiefbestanddelen. De Algemene Rijksarchivaris heeft de Raad meermalen toegezegd dat de kwestie van de status van de selectiecriteria zou worden meegenomen in deze aanpassing van de selectiemethode. De Raad vertrouwt erop dat die toezegging wordt nagekomen en wacht nadere berichten daarover af.

§ 4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria is het de Raad op basis van het verslag driehoeksoverleg duidelijk, dat het administratieve belang, omvattende de aspecten 'verantwoording en bedrijfsvoering', genoegzaam is gewaardeerd. Het driehoeksverslag heeft de Raad er evenzeer van overtuigd dat met het belang van de recht- en bewijszoekende voldoende rekening is gehouden.

Voor wat betreft de waardering van het historisch belang bij de in de concept-lijst genoemde handelingen, conformeert de Raad zich, behoudens hetgeen in paragraaf 5 volgt, aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp en de daarover in het driehoeksoverleg bereikte overeenstemming.

5. Nadere beoordeling van de ontwerplijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerplijst bezien. Deze geeft hem aanleiding tot het plaatsen van de volgende opmerkingen.

Periodisering handelingen

Het institutioneel onderzoek dat aan deze ontwerplijst ten grondslag ligt, had, zoals correct is vermeld in alle bij de lijst behorende stukken, betrekking op de periode vanaf 1997.

De Raad heeft zich in het verleden consequent uitgesproken tegen een periode-aanduiding met een open einde, omdat hij vreesde dat dat onduidelijkheden zou opleveren t.a.v. de geldigheid van de lijst. De Algemene Rijksarchivaris is het daarin oneens met de Raad. Hij stelt dat het vanzelf spreekt dat handelingen die

wijzigingen ondergaan of nieuw zijn hun geldigheid verliezen en dat lijsten, voor zover ze niet tussentijds wijzigen, 20 jaar geldig blijven.

De Raad constateert dat het verschil van opvatting niet zozeer inhoudelijk maar vooral vormtechnisch van aard is. Als voor alle betrokkenen en belanghebbenden duidelijk is hoe tegen de geldigheid van een selectielijst moet worden aangekeken, is de formulering van de geldigheidsduur van ondergeschikt belang. Wel dringt hij er bij u op aan in het vervolg te kiezen voor één uniforme aanduiding van de periodisering van selectielijsten: ofwel een 'open einde' formulering; ofwel een formulering met een begin- en een eindjaar. Het afwisselend gebruik maken van dan weer de ene, dan weer de andere formulering, blijft vragen oproepen en onduidelijkheid in de hand werken.

Breed geformuleerde standaardhandelingen

De ontwerprijst bestaat voor een groot deel uit handelingen die afkomstig zijn uit de lijst Algemene Handelingen zoals die door het Nationaal Archief wordt gehanteerd. De Raad is zonder meer overtuigd van het praktisch nut van een dergelijke lijst. Hij is echter van mening dat het letterlijk overnemen van de noodzakelijkerwijs zeer breed geformuleerde algemene handelingen, zoals in deze ontwerprijst is gebeurd, niet goed is voor de kwaliteit, de inzichtelijkheid en de bruikbaarheid van de lijst. Een nadere specificatie van object en/of subject van de handelingen acht hij wenselijk, evenals een nadere concretisering van mogelijke specifieke neerslag.

Handelingen met betrekking tot personeelsbeleid en -beheer

De Raad blijft bezwaren houden tegen de wijze waarop in organisatielijsten zoals deze handelingen met betrekking tot personeelsbeleid en -beheer worden opgenomen. Het samenvatten van de beschikbare selectielijsten op het beleidsterrein *Overheidspersoneel* in enkele handelingen doet geen recht aan de nuances van het personeelsbeleid.

De door de Raad bepleite mandatering van de voorbereiding van een ontwerprijst en de afwikkeling van de archiefwettelijke procedures aan de op de op het betreffende beleidsterrein leidende zorgdrager is bij uitstek de figuur om dit soort zaken te voorkomen.

Handeling 11: het aanstellen, schorsen en ontslaan van een secretaris

Handeling 28: het uitvoeren van arbeidsvoorwaarden- en personeelsbeleid

Voor deze beide handelingen wordt een vernietigingstermijn van 75 jaar na geboorte voorgesteld.

Voor handelingen met een rechtspositionele lading was tot voor kort een vernietigingstermijn van ca. 75 jaar gebruikelijk, omdat die neerslag van belang kan zijn voor het bewijzen van pensioenrechtelijke aanspraken. Voor ambtenaren is een dergelijke lange termijn niet meer noodzakelijk, nu het ABP garandeert

dat zijn administratie voorziet in de bewijzen van pensioenaanspraken. Of dat voor het Productschap Tuinbouw ook geldt, zou afgestemd moeten worden met de betrokken pensioenverzekeraar.

Handeling 19: het voorbereiden, vaststellen en wijzigen van de tarieven voor diverse diensten van het Productschap Tuinbouw

Handeling 20: het voorbereiden, vaststellen en wijzigen van de wijze van betaling van tarieven voor diverse diensten van het Productschap Tuinbouw

Handeling 21: het voorbereiden, vaststellen en wijzigen van formulieren die in het administratieve verkeer met derden moeten worden gebruikt

Handeling 71: het voorbereiden, vaststellen en wijzigen van het model voor exportformulieren

Handeling 93: het goedkeuren van de budgetten en jaarrekeningen van promotieorganisaties

De Raad is van mening dat voor deze handelingen in plaats van de voorgestelde vernietigingstermijn van 6 jaar beter gekozen kan worden voor aansluiting bij de termijn van 7 jaar die de comptabiliteits- en belastingwetgeving voorschrijven voor financiële bescheiden.

Handeling 29: het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van een beleid betreffend automatisering en telecommunicatie

De voorgestelde vernietigingstermijn voor de bij deze handeling behorende neerslag is 6 jaar. De Raad is van mening dat die termijn niet in alle gevallen verantwoord is. Vanuit het oogpunt van digitale duurzaamheid is het immers wenselijk om gegevens over geautomatiseerde systemen te behouden zolang die systemen en de daarin vervatte gegevens vanuit de optiek van de bedrijfsvoering, de bewijsvoering en/of het cultuurhistorisch belang bewaard moeten worden. De Raad adviseert u daarom deze handeling te splitsen in handelingen die inzicht geven in de aard en het belang van de geautomatiseerde werkprocessen en die handelingen vervolgens naar hun specifieke aard te waarderen.

Handeling 57: het verzamelen en verstrekken van statistische gegevens betreffende de sanering

De neerslag van deze handeling wordt vernietigbaar geacht na afloop van 10 jaar. De Raad heeft op basis van de ontwerplijst geen inzicht gekregen in de verdere verwerking van de hier bedoelde gegevens. Als bewaring van statistieken op dit terrein niet bij andere overheidsorganen zoals het CBS is gewaarborgd, acht hij blijvende bewaring van de neerslag van deze handeling noodzakelijk.

Handeling 72: het uitbetalen van restitutiegeden bij export buiten de Europese Unie

De voorgestelde vernietigingstermijn van 10 jaar is langer dan strikt noodzakelijk. De Raad adviseert om aansluiting te zoeken bij de termijn van 7 jaar die de comptabiliteits- en belastingwetgeving voorschrijven voor financiële bescheiden.

Handeling 80: het (laten) verrichten van onderzoek naar de marktpositie van de sector tuinbouw

Handeling 81: het participeren in onderzoeksprogramma's betreffende het werkteerrein van het Productschap Tuinbouw

De neerslag van deze beide handelingen komt volgens de ontwerprijst in aanmerking voor vernietiging na afloop van termijnen van resp. 7 en 10 jaar. De Raad vat deze handelingen op als nadere specificaties van handeling 76-78 die betrekking hebben op onderzoek betreffende het werkteerrein van het Productschap in algemene zin. De neerslag van handeling 76, zijnde de opdrachtverlening en het eindproduct van het onderzoek, wordt voorgedragen voor blijvende bewaring. De waardering van de neerslag van de handelingen 80 en 81 lijkt daarmee gedeeltelijk strijdig te zijn. De Raad adviseert u de waardering van de handelingen 80 en 81 in overeenstemming te brengen met de waardering van de handelingen 76-78.

Handeling 82: het voorbereiden, vaststellen en wijzigen van kwaliteits- en gezondheidsvoorschriften voor tuinbouwproducten

De Raad is van mening dat de neerslag van deze handeling, die in de ontwerprijst wordt voorgedragen voor vernietiging 5 jaar na wijziging van de betreffende voorschriften, voor blijvende bewaring in aanmerking zouden moeten komen. Volksgezondheids- en milieuaspecten geven zonder meer aanleiding tot een ruimere vernietigingstermijn dan hier wordt voorgesteld. Het belang van de tuinbouw voor de Nederlandse economie daarenboven impliceert volgens de Raad dat neerslag t.a.v. het kwaliteitsbeleid in de sector onmiskenbaar van cultuurhistorisch belang is en daarom in aanmerking dient te komen voor blijvende bewaring. Bovendien maakt het rapport institutioneel onderzoek duidelijk, dat kwaliteitsbeleid te beschouwen is als een van de hoofdlijnen van beleid van het productschap.

Handeling 90: het voorbereiden, begeleiden en evalueren van interne of externe promotiecampagnes

Handeling 91: het (laten) uitvoeren van voorlichtingsactiviteiten op het werkteerrein van het Productschap Tuinbouw

De Raad is van mening dat de collectieve promotie van de Nederlandse tuinbouw en/of tuinbouwproducten gezien het belang van de sector voor de

Nederlandse economie vanuit cultuurhistorisch oogpunt interessant is. Bovendien maakt het rapport institutioneel onderzoek duidelijk, dat de collectieve promotie van de sector te beschouwen is als een van de hoofdlijnen van beleid van het productschap.

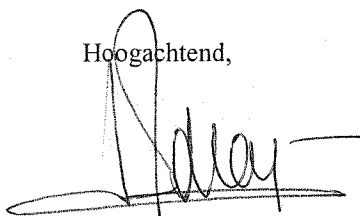
Hij adviseert u daarom om voor deze promotiecampagnes dezelfde lijn te volgen als ten aanzien van voorlichtingsmateriaal en een exemplaar van de eindproducten blijvend te bewaren.

Overigens merkt de Raad op dat ook deze aanbevolen gangbare handelwijze feitelijk niet meer helemaal voldoet, nu internet een steeds belangrijker medium van overheidsvoorlichting wordt. De eis van het bewaren van een exemplaar van gedrukt voorlichtingsmateriaal zou eigenlijk breder geformuleerd dienen te worden ('gepubliceerd materiaal'). De Raad adviseert u te doen onderzoeken wat de financiële en beheersmatige implicaties daarvan zouden zijn om van daar uit te komen tot een waarderingsvoorstel dat recht doet aan de selectiedoelstelling maar ook haalbaar is.

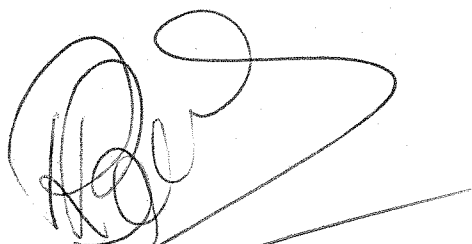
6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerpselectielijst vast te stellen voor de periode vanaf 1997, met inachtneming van de opmerkingen die gemaakt zijn in dit advies.

Hoogachtend,

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

drs. R. Berends
plv. Algemeen secretaris